

УДК 327.8

ПРОБЛЕМА «ПІВНІЧ–ПІВДЕНЬ» ЯК ОСНОВА ДОКТРИНАЛІЗМУ В ДЕРЖАВАХ ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ**THE «NORTH–SOUTH» PROBLEM AS THE BASIS FOR THE NORTH AND SOUTH AMERICAN STATES' DOCTRINALISM****Зазуляк З. М.,**

кандидат політичних наук, асистент кафедри політології та міжнародних відносин, Національний університет «Львівська політехніка» (Львів, Україна), e-mail: zoriana.m.zazuliak@lpnu.ua, ORCID: 0000-0002-0098-9424

Соколовський О. Б.,

магістр з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, e-mail: sokolovskyylesyk@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0515-2367

Zazuliak Z. M.,

Candidate of Political Sciences, Assistant Professor, Department of Political Science and International Relations, National University «Lviv Polytechnic» (Lviv, Ukraine), e-mail: zoriana.m.zazuliak@lpnu.ua, ORCID: 0000-0002-0098-9424

Sokolovsky O. B.,

Master in International Relations, Public Communications, and Regional Studies, e-mail: sokolovskyylesyk@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0515-2367

Стаття присвячена аналізу відносин США із країнами Латинської Америки в контексті глобальної проблеми «Північ–Південь». Проаналізовано ключові ідеї цієї проблеми та охарактеризовано підходи до її вирішення. Визначено причини неефективності руху за встановлення міжнародного економічного порядку та його впливу на проблему. Подано три ключові теоретичні шляхи вирішення проблеми «Північ–Південь», а саме ліберальний, антиглобалістський та структуралістський. А також проаналізовано підходи до латиноамериканського вектору зовнішньої політики Президентів США – Дж. Буша-молодшого, Б. Обами та Д. Трампа. Узагальнено ключові зміни у сучасних відносинах між США та латиноамериканським регіоном та перспективи розвитку цих відносин, особливо в контексті проблематики «Північ–Південь».

Ключові слова: проблематика «Північ–Південь», рух за встановлення міжнародного економічного порядку, країни Латинської Америки, США.

The article is devoted to the analysis of the U.S. relations with the countries of Latin America in the context of the North–South global problem. The key ideas of this problem are analyzed and approaches to its solution are described. The reasons of the ineffectiveness of the movement for determining the international economic order and its influence on the problem are outlined. Three key theoretical ways of solving the North–South problem are presented, namely, liberal, anti-globalist and structuralist. It also analyzes the approaches to the Latin American vector of the U.S. presidents George W. Bush, B. Obama, and D. Trump. The key changes in the contemporary relations between the U.S. and Latin American region and the prospects for developing these relations are summarized, especially in the context of the North–South issue.

Keywords: North–South issue, movement for determining of international economic order, countries of Latin America, the U.S.

Постановка проблеми. Відсталість країн, що розвиваються потенційно небезпечна не тільки на локальному, регіональному та міжрегіональному рівнях, а й для світової системи в цілому. «Відсталий» Південь є її складовою частиною і, отже, його економічні, політичні та соціальні

проблеми неминуче впливатимуть і вже впливають на неї. Конкретними свідченнями тому можуть, наприклад, служити масштабна вимушена міграція з країн, що розвиваються в більш розвинуті, або ж факт поширення в світі все складніших форм інфекційних захворювань. Саме тому проблему Північ – Південь важливо та необхідно трактувати як одну з глобальних проблем сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відносини США з країнами Латинської Америки досліджують Ж. Альтманн, Д. Боніфейс, Т. Леглер, Л. Мартіна Бернс, Ф. Рохас Аравена, О. Пеллісер, А. Сербін, Р. Фейнберг та ін. Також низка іноземних дослідників акцентують увагу на проблемі Північ–Південь, зокрема Ж.–Ф. Терієн, Д. Р. Гансен та К. Д. Амітава. Українські дослідники демонструють загалом незначне зацікавлення проблематикою Північ–Південь, зокрема на прикладі міжамериканських відносин. Окремі аспекти титульної проблеми у своїх дослідженнях порушували З. Зазуляк, М. Засядько, Л. Ороховська, І. Погорська, К. Савчин, С. Федуняк, В. Фісанов, С. Шергін.

З огляду на те, що титульна тематика є малодослідженою, подана стаття є спробою проаналізувати ключові аспекти проблематики Північ – Південь саме на прикладі міжамериканських відносин, що, на думку авторів, яскраво демонструють основні характеристики цієї проблеми і дозволяють визначити ефективні механізми, які б дозволили вирішити цю проблему. Тому, основна мета статті полягає у аналізі проблеми «Північ–Південь» в контексті доктриналізму в державах Північної та Південної Америки.

Міжнародного резонансу проблема Північ – Південь почала набувати ще в другій половині 60–х рр. XX ст. внаслідок потужної хвилі деколонізації, що призвела до розробки концепції нового міжнародного економічного порядку та активного залучення до цього руху країн, що розвиваються. Особливо відчутним це протистояння стало між високорозвиненими державами Північної Америки та менш розвинутою Південною.

Ключовими ідеями цієї концепції було перше, створення для країн, що розвиваються пільгового режиму участі в міжнародних економічних відносинах та по-друге, надання розвиненими державами допомоги країнам, що розвиваються стабільно та не становлять загрози у регіоні, та у обсягах, що відповідають масштабам соціально–економічних проблем цих країн, а також сприяння полегшенню їхнього боргового тягаря [9].

Ідея запровадження пільгового режиму участі в міжнародних економічних відносинах для країн, що розвиваються, виникла як реакція на незадоволеність тим, що сучасна світова система міжнародної торгівлі формує умови, при яких доходи від експорту готових товарів перевищують (в силу більшої доданої вартості на ці товари) доходи від експорту сировини. Фактично, країни, що розвиваються трактували це як прояв нееквівалентного обміну в торговельних відносинах Північ – Південь. А ідея надання допомоги державам, що розвиваються

безпосередньо пов'язувалася з соціально-економічними наслідками колоніального періоду в історії цих країн і моральною відповідальністю колишніх метрополій за ці наслідки.

До середини 80-х рр. ХХ ст. руху за встановлення нового міжнародного економічного порядку вдалося домогтися низки позитивних результатів. Країни, що розвиваються затвердили свій суверенітет над національними природними ресурсами і добилися його міжнародного визнання, що в окремих випадках (наприклад, у випадку з енергоресурсами) сприяло збільшенню експортних доходів країн, що розвиваються. В цілому вдалося розширити джерела міжнародної допомоги на потреби розвитку, послабити гостроту боргової проблеми, а також затвердити принцип диференційованого підходу до регулювання зовнішнього боргу на рівні країн залежно від розміру ВВП на душу населення [3].

Але згодом рух за встановлення нового міжнародного економічного порядку втратив свій вплив і до кінця 80-х рр. фактично перестав існувати. Можна назвати дві основні причини його поразки:

Перша – це серйозне ослаблення єдності самих країн, що розвиваються у відстоюванні своїх вимог, викликане стрімкою диференціацією цих держав і перш за все – виділенням таких підгруп, як нові індустріальні країни та країни-нафто-експортери.

Друга – погіршення переговорних позицій країн, що розвиваються: з вступом розвинених країн в постіндустріальну стадію, в діалозі Північ – Південь сировинний чинник перестав бути сильним аргументом для держав, що розвиваються.

В результаті, рух за встановлення нового міжнародного економічного порядку зазнав поразки, але проблема Північ – Південь залишилася.

Існує три ключові шляхи вирішення до проблеми Північ–Південь: ліберальний; антиглобалістський та структуралістський.

Прихильники ліберального підходу дотримуються тієї точки зору, що саме нездатність затвердити в національних економіках країн, що розвиваються сучасний ринковий механізм заважає цим країнам подолати відсталість і зайняти гідне місце в міжнародному розподілі праці. На їхню думку, країни, що розвиваються повинні дотримуватися курсу на забезпечення макроекономічної стабільності, лібералізацію економіки і приватизацію державної власності, тобто «вашингтонського консенсусу». Ліберальний підхід знаходить в останні десятиліття цілком чітке вираження в позиціях багатьох розвинених країн на багатосторонніх переговорах із зовнішньоекономічної тематики.

Антиглобалісти ж вважають, що сучасна система міжнародних економічних відносин є нерівноправною, а світова економіка в значній мірі контролюється міжнародними монополіями, що в свою чергу дає можливість Півночі фактично експлуатувати Південь. Стверджуючи, що розвинені країни свідомо домагаються зниження рівня світових цін на сировинні товари, завищуючи

при цьому ціни на готові товари, антиглобалісти вимагають докорінного перегляду всієї системи економічних відносин Північ–Південь на користь країн, що розвиваються. Іншими словами, вони виступають в сучасних умовах ультраправими послідовниками концепції нового міжнародного економічного порядку.

Структуралісти згодні, що існуюча система міжнародних економічних відносин створює серйозні труднощі для країн, що розвиваються. Але на відміну від антиглобалістів вони визнають, що без структурних перетворень в самих країнах, що розвиваються, у забезпеченні галузевої диверсифікації їхніх економічних систем та підвищенні рівня конкурентоспроможності змінити положення цих країн у міжнародному поділі праці просто неможливо. Існуючу систему міжнародних економічних відносин, на їхню думку, необхідно реформувати, але так, щоб внесені в неї зміни полегшували проведення реформ в самих країнах, що розвиваються. Як наслідок, на багатосторонніх економічних переговорах прихильники цього підходу наполягають на обліку розвиненими країнами особливостей і об'єктивних труднощів економічного зростання країн, що розвиваються і розширення для них системи торговельних преференцій з боку розвинених країн. Саме такий, зважений підхід до проблеми Північ–Південь отримує в сучасних умовах все більше визнання з боку міжнародної громадськості і саме з його реалізацією правомірно пов'язувати перспективи вирішення проблеми економічних відносин держав [1].

Проблематика Північ–Південь вкрай гостро постає між США та країнами Латинської Америки. США, як один із світових лідерів, розглядає Західну півкулю, як виключно власну зону впливу. Початком такої позиції стала доктрина Монро, яка проголошувала «Америку для американців», що породило протистояння між Західною та Східною півкулею.

У контексті США, ця доктрина є чітким ключем до розуміння зовнішньо-політичного курсу країни, а також розкриває цілі, інструменти і методи зовнішньополітичної діяльності. У сучасній історії США, а саме у реалізації латиноамериканського вектору зовнішньої політики США можемо означити три ключові доктрини – Доктрина Буша, Доктрина Обама та Доктрина Трампа, які мають значні відмінності між собою і яскраво засвідчують про те, що сучасні світові тенденції є вкрай гнучкими і потребують такої ж гнучкої відповіді [8].

Доктрина Буша стала першою сучасною доктриною, яка пристосувалася до нових світових реалій. Вона стала відповіддю на теракт 11 вересня 2001 р., і так як світ ще не зіштовхувався у відкритій боротьбі з тероризмом, доктрина стала для цього чудовим початком. Основні положення доктрини Буша, яка проголосила необхідність «поновому» сприяти безпеці США, були викладені в 2002 р. в таких документах, як «Доповідь про стан нації», «Стратегія національної безпеки», а також промова американського президента в Організації

Об'єднаних Націй. Джордж Буш–молодший декларував «здатність Сполучених Штатів акумулювати таку міць, яка зробить ворожу гонку озброєнь безглуздою» (при цьому він пообіцяв міжнародним терористам показати «американську справедливість»). Центральний елемент цієї зовнішньополітичної концепції Вашингтона – це випереджувальний удар, тобто те, що колись завжди розглядалося як крайній, останній засіб. Доктрина Буша, побудована на принципі унілатералізму, обґрунтовує право США на нанесення такого удару, при цьому заявлено, що Америка готова застосовувати такий інструмент щодо будь-кого, хто буде визнаний хоча б потенційно небезпечним.

Доктрина базується на тому, що наступаюча сторона має безсумнівну перевагу. Перехоплення ініціативи дозволяє атакуючому нав'язати свої волю і спосіб дій потенційному агресору. Як вказано в Стратегії національної безпеки, «найкращою формою оборони є наступ», а «чим страшнішою є загроза, тим вищою є вартість ризику з огляду на бездіяльність». Цей ж документ декларує: «Зберігаючи готовність застосувати силу з метою оборони, Сполучені Штати демонструють рішучість підтримувати такий баланс сил, який сприяє свободі». При цьому в доктрині заявлено про рішучість «підтримати вільні і відкриті громадські інститути на всіх континентах». На думку Вашингтона, «демократія може бути експортним товаром» [10].

Який же курс, породжений доктриною Буша? Це – вторгнення в Ірак без дозволу Ради Безпеки ООН під приводом наявності у Багдада зброї масового знищення, що, як з'ясувалося пізніше, було помилковим звинуваченням. Це – новий тип контролю над стратегічними озброєннями, запропонований Росії за принципом «погоджуєтесь або ми підемо в майбутнє без вас». Це створення по всьому світу військових американських баз готових до удару по будь-якій точці землі. У невійськовій сфері проявами доктрини стали вихід Сполучених Штатів з договору про створення Міжнародного кримінального суду і відмова Вашингтона від ратифікації Кіотського протоколу [5].

Доктрина Буша спершу була сприйнята суспільством позитивно, проте після військової кампанії в Іраку, Буш втратив підтримку, а його доктрина стала вкрай витратною. На противагу їй прийшла доктрина Обама, яка намагалася згладити усі недоліки попередньої доктрини. У рамках ювілейної, 70-ї Генасамблеї ООН, президент США Барак Обама виголосив промову, у якій окреслив ставлення США до ключових сучасних викликів та конфліктів, а також пояснив моральне підґрунтя зовнішньої політики Вашингтону. Неодноразово Обама наголошував на значенні демократії, а також готовності США приймати різні її форми у світі, що стрімко інтегрується.

Зокрема у своїй доктрині він зазначив наступне:

1. Демократія та розвиток, індивідуальна свобода є найбільшими цінностями. Прогрес помітний, він може бути задокументований, але сучасні виклики тягнуть нас у темний, неупорядкований світ.

2. Технології експлуатуються тими, хто розповсюджує брехню, замовчує правду, радикалізує молодь. Деякі країни повертаються до права сили – сильніші країни змушують слабших, а права людей ігноруються. Відбувається ерозія демократичних принципів та інститутів, інформація контролюється, простір для громадянського суспільства обмежений. Нам кажуть, що це необхідно для боротьби з хаосом, з терором. Крайні праві та часом ліві закликають до побудови стін між країнами. США також вразливі до цих викликів. Для того, щоб дати відповідь усім викликам, потрібно володіти широким інструментарієм, дипломатія є одним з ключових елементів серед них, проте військовий примус може бути задіяний у разі потреби.

3. США не можуть самотужки вирішувати світові проблеми.

4. Сильні нації відповідальні за підтримку світового порядку.

Проте, на практиці, доктрина не знайшла свого прямого відображення. Усі конфлікти намагались вирішуватись виключно дипломатією, і неодноразово президента засуджували за його небажання вдатися до рішучіших заходів та відійти від такого способу впливу і домінування у світі. Б. Обама не зміг за два строки свого президентства вирішити основні світові конфлікти, а лише перетворив їх у форум для обговорень. Можливо саме тому громадяни США обрали республіканця, маючи надію, що він поверне могутність США не тільки за столом переговорів.

Доктрина Д. Трампа є дуже хаотичною і доволі складно прослідкувати за її ідеями. У зовнішній політиці він зосередився на декількох важливих аспектах:

1. Скорочення військового контингенту США в інших країнах, вважаючи це вкрай затратним і неокупним;

2. Вирішення конфліктів з ядерними державами: шляхом жорсткого впливу Д. Трамп хоче усунути основні непідконтрольні ядерні загрози з боку Північної Кореї та Ірану, проте поки що цей вектор його політики є безрезультатним і вкрай популістським, а конкретних дій поки що не відчутно. Доволі складно кваліфікувати чи хоче Д. Трамп змусити ядерні держави відмовитися від свого впливу, чи знайти собі нового ворога або союзника.

3. Створення антикитайської коаліції: сьогодні Д. Трамп активно шукає союзників, які допоможуть йому в подоланні світового економічного гіганта. Відповідно до його виступів і промов, до цієї коаліції можуть увійти як країни ЄС, так і Росії і деякі азійські держави [11].

Очевидно, що усі ці сучасні доктрини США, не враховували проблему Північ–Південь належним чином, проте зрозумілим є й те, що вона залишається. Країни Півдня не влаштує *status quo*, який панує не тільки в Західній півкулі, але і на глобальному рівні. Ще з 80-х рр., почала формуватися антиамериканська коаліція, ціллію якої було повалення гегемонії США, та відстоювання

самостійності держав у Південній Америці. Клуб антиамериканської коаліції то збільшувався, то зменшувався, залежно від режимів, що перебували при владі у країнах регіону. Після розпаду СРСР, більшість держав Латинської Америки зайняли нейтральну позицію, оскільки були зацікавлені у американських інвестиціях та фінансовій допомозі. Проте деякі держави регіону продовжують свою антиамериканську політику і сьогодні, зокрема Венесуела, Куба, Болівія, Еквадор. Одним із пояснень є той факт, що ці держави є авторитарними і є ймовірність того, що США може усунути їхню правлячу верхівку від влади, і тому краще зайняти відкрито ворожу позицію.

У Південній Америці станом на сьогодні США розглядається як модель економічного та політичного розвитку: відкрита вільна економіка США доповнюється демократичною формою правління. Однак, у країнах регіону не залишилися непоміченими успішні економічні реформи, продемонстровані Тихоокеанським регіоном і економічне зростання, досягнуте авторитарними правліннями. Жорсткі вимоги США щодо подальшої примусової демократизації Латинської Америки можуть призвести до того, що країни регіону звернуться саме до авторитарних методів ведення політики, що безумовно призведе до нестабільності у регіоні.

Незважаючи на те, що середній рівень бідності становить близько 50%, влада в країнах Латинської Америки не надто прагне до проведення реформ. Іноземна допомога і кредити сприяють підтримуванию *status quo*. Крім того, окремі країни, наприклад Китай, готові співпрацювати із корумпованими урядами, що контролюють внутрішні ринки. Близько 30 років тому при владі у більшості країн регіону перебували військові диктатури. Сьогодні у всіх країнах Латинської Америки, крім Куби та Гаїті, відбуваються конкурентні вибори і запроваджені окремі ринкові реформи. Чилі навіть вдалося стати світовим лідером в галузі торгівлі та лібералізації ринку, а Колумбії, із допомогою ззовні, вдалося уникнути колапсу. Варто відзначити, що ринки країн Латинської Америки, на частку яких припадає менше 6% зовнішньої торгівлі США, не є надто пріоритетними для Америки [4].

Місце країн Південної Америки на міжнародній арені завжди визначала економіка, як результат їхнього колоніального минулого і відсталості, що була занадто залежною від ресурсів. У світовій економіці за латиноамериканськими державами закріпилася роль експортерів мінеральної сировини та продуктів сільського господарства. Кожна країна спеціалізується на експорті окремих видів сировини і продуктів, від яких безпосередньо залежить її добробут. Еквадор експортує нафту і банани, Болівія – олово і природний газ, Колумбія поставляє в інші країни каву і нафту, Перу – руди кольорових металів, Венесуела – нафту, Чилі – мідь і фрукти, Аргентина – м'ясо, шерсть і пшеницю, Бразилія – залізну руду, каву, какао і сою. На жаль, сьогодні Південна Америка не може самостійно

подолати несправедливий економічний порядок, лише шляхом залучення іноземної допомоги. А політика протекціонізму, яка здійснювалася ними протягом останніх двохсот років призвела до поділу держав регіону на багатші і бідніші. Ключові економічні рішення в країнах Латинської Америки приймаються радниками із університетів і приватних науково-дослідних інститутів за погодженням із експертами МВФ, Світового банку, Федерального казначейства США і ТНК. Ані політичні партії, ані законодавчі органи не здійснюють помітного впливу на проведення торговельної політики [6].

Питання приєднання латиноамериканських країн до НАФТА багато в чому спрямоване на те, щоб створити противагу розширенню «внутрішніх» латиноамериканських торгово-економічних союзів, що мають антиамериканську спрямованість. Наприклад, була створена Група Ріо, члени якої засуджують політику США. Така відверто антиамериканська позиція цієї організації свідчить про прагнення латиноамериканських держав до самостійності. Також був створений Південноамериканський спільний ринок (МЕРКОСУР), основною метою якого було сприяти більш тісній економічній інтеграції південноамериканських держав, частково – у відповідь на підписання НАФТА [2].

Сьогодні гегемонія США і їх прагнення панувати над своїми південними сусідами набуває все чіткіших рис партнерства. Справа в тому, що відбулися чотири зміни у відносинах між двома Америками, які зробили партнерство півкулі не просто можливим, а навіть необхідним. Це дещо розмило проблематику «Північ–Південь» та змінило доктринальні погляди сторін.

По-перше, проблеми, із якими зіткнулися Сполучені Штати та інші країни Західної півкулі (забезпечення сталого енергопостачання, адаптація до зміни клімату і боротьба з організованою злочинністю і незаконним обігом наркотиків) стали настільки складними і глибоко транснаціональними, що їх не можуть вирішити окремо взяті країни. Такій загрози, як наркоторгівля можна протистояти лише шляхом скоординованих зусиль країн, зацікавлених у боротьбі проти контрабанди зброї, грошей, автомобілів і наркотиків. Проблема зміни клімату також є прикладом необхідності у партнерстві півкулі. Всі рішення, починаючи від розробки альтернативних видів палива до адаптації до екологічних потрясінь, вимагають стабільної співпраці між країнами Західної півкулі.

Друга зміна полягає у диверсифікації міжнародних економічних відносин країн регіону. Їх вибір торгових та інвестиційних партнерів розширюється, Китай, зокрема, відіграє важливу роль у регіоні. Крім того, країни Карибського басейну підписали Угоду про економічне партнерство із Європейським Союзом. У той же час, багато країн Латинської Америки подолали залежність від традиційних надходжень із Міжнародного Валютного фонду, Світового банку та Міжамериканського Банку розвитку.

Чилі, Мексиці, Перу і Бразилії завдяки кредитам, наданим рейтинговими агентствами, вдалося збільшити обсяги своїх капіталів на міжнародних ринках. Те ж стосується і багатьох інших країн, зокрема, Колумбії, Сальвадору, Панами і Уругваю, які напередодні світової фінансової кризи користувалися повним доступом до міжнародного капіталу. На регіональному рівні, такі організації, як Андська корпорація розвитку та Центральноамериканський банк економічної інтеграції, також сприяли скороченню залежності регіону від традиційних джерел капіталу. Багато латиноамериканських транснаціональних корпорацій, таких як бразильські Vale, Gerdau і Odebrecht та мексиканські CEMEX, America Movil і Grupo FEMSA, стали глобальними корпоративними гігантами.

Третя зміна полягає в тому, що країни диверсифікують свої політичні та дипломатичні відносини. Разом із Венесуелою, Бразилія сьогодні відіграє більш активну політичну роль у регіоні через Союз південноамериканських націй, в рамках якого активно відбуваються зустрічі на рівні глав держав і який повинен стати ключовим форумом для обговорення питань оборони. Мексика, Перу і Чилі є активними членами Азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва.

Зміцнення довіри до країн регіону і автономія на міжнародній арені сприяють тому, що Латинська Америка стає все менш чутливою до політики США. «Активізація» країн в міжнародних відносинах сприятиме тому, що США залучатимуть їх як партнерів з питань, які викликать взаємний інтерес. Крім того, Вашингтону доведеться конкурувати за вплив з урядами як зовні, так і в межах регіону. Зокрема, Бразилія і Каракас змагаються за лідерство в Південній Америці, крім того, у них різне бачення регіональної інтеграції і різні підходи до інших урядів, але сходяться вони в тому, що Вашингтону доведеться відігравати більш обмежену роль у регіоні.

Четверта зміна проявляється у тому, що сьогодні країнам Латинської Америки необхідно створити імідж надійних партнерів. Незважаючи на те, що проблема в управлінні державами залишається, більшість з них є стабільними демократіями. Групи громадянського суспільства цих країн в даний час беруть активну участь у процесі розробки політики, але проявляють все менше терпимості до насильства як засобу вираження своєї політичної позиції [7].

Висновки. У підсумку, можемо зауважити, що мир і безпека США залежить від стабільних, благополучних сусідів, які здійснюють політику добросусідства. Завдання, які нині постають перед американськими політиками полягають не стільки у підтримці існуючих економічних, політичних і соціальних відносин у Південній Америці, скільки у заохоченні ненасильницьких реформ і прогресу цих суспільств.

Зникнення антикомунізму як ключового принципу зовнішньої політики США і нові можливості, викликані міжнародними трансформаціями,

відкривають для США більш ефективні засоби для позитивних перетворень у країнах третього світу. Сьогодні латиноамериканський курс США визначають три геополітичних інтереси: економічний, «моральний» та інтерес безпеки. Очевидно, що вони визначатимуть і майбутні відносини між двома Америками. Основне завдання США – вирівняти економічний та безпековий індекси по всьому «Півдню». За останні 10 років, «Північ» знайшла шляхи впливу та взаємодії з колишніми ворогами з «Півдня». США відновили свої відносини з Кубою, розширили співпрацю з Бразилією та Еквадором, отримали сильного і відданого союзника – Колумбію. Основна увага уряду США зараз прикута до Венесуели, яка є оплотом «Півдня». Саме Венесуела сформувала антиамериканську коаліцію латиноамериканських країн і зараз переживає революційні часи, та має усі шанси покінчити з диктатурою та перейти до демократії, що, можливо, означатиме розпад коаліції та початок нових відносин «Північ–Південь».

Список використаних джерел

1. Amitava, K., 2012. 'South-South issues from a North-south perspective'. [online] Available at: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ecide2012_bp2.pdf [Accessed Mar. 2019].
2. Chauven, A., 2014. 'Latin America And The USA: Creating More Win-Win Relationships'. [online] Available at: <https://www.forbes.com/sites/alejandrochafuen/2014/08/28/latin-america-and-the-usa-creating-more-win-win-relationships/#56395f23484a> [Accessed 28 Aug. 2018].
3. Hansen, DR., 2018. 'North-South policy – What the Problem?'. [online] Available at: <https://www.foreignaffairs.com/articles/1980-06-01/north-south-policy-whats-problem> [Accessed 9 Nov. 2018].
4. Main, A., 2018. 'Is Latin America the U.S. s backyard?' [online] Available at: <https://www.commondreams.org/views/2018/09/12/latin-america-still-uss-backyard> [Accessed 12 Sep. 2018].
5. 'National Security Council' (March 2006). «Summary of National Security Strategy 2002». The National Security Strategy of the United States. The White House. [online] Available at: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2006/print/sectionV.html> [Accessed 2019].
6. Planas, R., 2014. '19 reasons Latin America come to the U.S. that have nothing to do with American dream'. [online] Available at: https://www.huffingtonpost.com/2014/04/18/immigration-latin-america_n_5168356.html [Accessed 18 Apr. 2019].
7. 'Report of the Partnership for the Americas Commission', 2008, Rethinking U.S. – Latin American Relations. [online] Available at: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/1124_latin_america_partnership.pdf [Accessed 18 Apr. 2019].
8. Roth, W., 2010. 'The challenge of North-South Relations'. [online] Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01636607809450209?journalCode=rwaq20> [Accessed 05 Jan. 2019].
9. Therien, Jean-Philippe, 2010. Beyond the North-South divide: The two tales of world poverty. [online] Available at: <https://dx.doi.org/10.1080/01436599913523> [Accessed 25 Aug. 2018].
10. Utkin, A., 2005. 'Bush Doctrine: Conception that divided America' (Уткин А. «Доктрина Буша: Концепция, разделившая Америку» // Utkin A. «Doktrina Busha: Konceptcija, razdelivshaja Ameriku») [online] Available at: http://www.globalaffairs.ru/number/n_5457 [Accessed 22 Aug. 2018].
11. Walford, G., 1990. 'Beyond Politics / An Outline of Systematic Ideology'. [online] Available at: <https://philpapers.org/rec/WALBPA-3> [Accessed 05 Jan. 2019].

* * *